

Bámidbár – Leviták munkarendje

Bámidbár Hetiszakasza tartalma במדבר

Szakaszunk – Bámidbár (4Mózes 1:1–4:20.) – nyitja meg Mózes negyedik könyvét. Ismételt népszámlálás után – melynek eredménye csodálatos módon egyezik az előzővel, amelyet egy évvel azelőtt ejtettek meg – Mózes zászlóaljakra szervezi a népet. Négy zászlóalj, mindegyikben 3-3 törzs jön létre, s készek a nagy útra, hogy elfoglalják az Ígéret Földjét. A szakaszban található még a leviták munkarendje a Szentély-szolgálatban és a törzsfőnökök szerepe.

Szináj sivatagában az Örökkévaló elrendeli Izrael tizenkét törzsének megszámlálását. Mózes 603.550 hadra fogható korú (20-60 éves) férfit számol össze; Lévi törzsének tagjait (22.300 egy hónaposnál idősebb férfi) külön számolja össze. A leviták feladata a szentély béli szolgálat lesz, amelyet az elsőszülöttek helyett kell végezniük, akik erre alkalmatlanná váltak az aranyborjú imádatával elkövetett bűnük miatt. Annak a 273 elsőszülöttnak, akire nem jutott öt felváltó lévita, öt ezüstsékelyi „váltságdíjjal” kell megváltania magát. – **4Mózes 1:1–47., 3:14–51.**

A tizenkét törzs négy, egyenként három törzset tömörítő csoportban táborozott egy mil (960 m) távolságra a Miskán (a Sátor) körül. Kelet felé táborozott Jehuda (74.600 fő), Jiszáchár (54.400) és Zevulun (57.400); dél felé Reuvén (46.500), Simon (59.300) és Gád (45.650); nyugat felé Efrájim (40.500), Menasé (32.200) és Benjámin (35.400); észak felé pedig Dán (62.700), Ásér (41.500) és Náftáli (53.400). Ezt

a felállást utazás közben is megőrizték. Minden törzsnek megvolt a maga nászi-ja (fejedelme, vezetője) és a maga törzsi színnel és jelképpel ellátott zászlaja. – **4Mózes 2., 22:17–25.**

Amikor a nép táborát bontott, a lévita törzs három családi csoportja lebontotta a Miskánt, elszállította a legközelebbi táborhelyig, majd a tábor középpontjában újra felállította. Ezt követően felverték sátraikat a Miskán körül: a Kehát család-béliek, akik a Miskánban használt, speciális huzattal ellátott tárgyakat (a frigyládát, a menórát, stb.) cipelték a vállukon, a Miskántól délre táboroztak; a Gerson család-béliek, a Miskán szötteseinek és tetőtakaróinak felelősei a Miskántól nyugatra; a Mörári család-béliek, a Miskán falelemeinek és oszlopainak hordozói pedig a Miskántól északra. A Miskán kelet felé eső bejárata előtt állt Mózesnek, Áronnak és Áron fiainak sátra. – **4Mózes 1:48–54., 2:17., 3:1–38.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Hetiszakasz: Bámidbár (במדבר)

Volt egyszer egy kisváros, benne alig néhány zsidó család. Éppen tízen voltak köztük a bár micvó kort megért férfiak. Hitükhöz hű népek voltak, mindig gondoskodtak róla, nehogy a minjában fogyatkozás legyen. Egy nap új zsidó család költözött a városba. Nagy volt az öröm meg a lelkesültség: most már tizenegy a férfiak száma! De különös dolog történt. Miután már tizenegyen voltak, sohase akart összejönni a minján.

Ha tudjuk magunkról, hogy nélkülözhetetlenek vagyunk, nekünk magunknak is fontossá lesz a jelenlétünk. Úgy egyébként viszont: „**Rám ne számítsatok!**”

Ezen a héten a Bámidbárból olvasunk, a zsidó nép megszámlálásáról. Ezt a szakaszt mindig a Sávuoat előtti szombatol olvassák fel, a „Tóra-adás időszakában”. Egy fontos és nyilvánvaló kapcsolat a két dolog között az, hogy a Tórában minden betű számít. Ha hiányzik egy betű, az egész Tóra-tekercs érvénytelen. Hasonlóképpen, egyetlen zsidó ember hiányában máris nem teljes a zsidó nép, fogyatkozottá lesz. Ha megszámláljuk a zsidókat, mert minden zsidó számít, abból következik, hogy a zsidó közösségi vezetők felelőssége arról gondoskodni, nehogy egy is hiányozzon a kehilából, a nagyobb közösségből. Ez annak felelősségét jelenti, hogy a zsidó élet periferiáján lévő zsidókat közelebb hozzuk annak lényegéhez. Hogy gondoskodjunk róla, mindenki idetartozónak és örömmel fogadottnak érezhesse magát – akkor is, ha nem járult hozzá a közösség fenntartásához. Azt is jelenti, hogy mindenkinek vannak feladatai és kötelmei. Ha fontos vagyok, nem szabad elvesznem. Szükség van rám.

Manapság sokakat veszítünk el a tudatlanság miatt. Máskor meg azért, mert nem fogadjuk úgy őket, ahogy kellene. Amikor épp befogadóképz állapotban voltak mi nem tettünk azért, hogy befogadva érezzék magukat.

Más vallások, ideológiák, szekták használják a „**szeretetbombát**” arra, hogy zsidókat nyerjenek meg a maguk életmódjának. Gyakran esnek zsákmányul az ilyesminek köztünk a gyengék és sebezhetőek. Aki kétségbeesetten keres szeretetet, szívbéli melegséget, és szeretne valahová tartozni, könnyű célpontja az ilyeneknek. De sokan vannak a stabil, „normális” emberek közt is azok, akik vágyanak az ilyesmire. Nemde mind vágyunk rájuk? Ha a zsidó közösség nem tudja biztosítani ezt a fogadtatást, másutt fogják keresni bizony.

Néhány évvel ezelőtt részt vettem egy fontos előadáson, X. rabbi beszélt a „**zsidók Jézusért**” mozgalom fenyegetéséről és az úgynevezett „zsidókeresztényekről”, akik gyanútlan zsidókat térítettek zsidó szimbólumokat használva, sőt „**suljaik**” vannak, messianisztikus zsinagógáik, melyek valójában keresztény gyülekezetek, álcázva. Arról beszélt, hogyan vetnek be a mozgalom tagjai mindenféle trükköt a tudatlan zsidók megzavarására, akik azt hiszik, hogy zsidó istentiszteleten vesznek részt. A közönség soraiból egy asszony kérdést tett fel: „Rabbi úr, ha idegen városban járok, és szeretnék elmenni a sulba, honnét tudhatom, hogy igazi vagy ilyen álintézmény?”

A rabbi nevetett, és azt felelte: „Ha bemegy egy ilyen helyre, azonnal megrohanják. Meglátják az új arcot, máris tízen csapnak le rá, hellyel kínálják, könyvet adnak a kezébe, hogy otthon érezze magát. Na de egy igazi sulban? Senki oda se bagózna magára. Rá se néznének. Az első emberi hang, amit hallhat, attól érkezik, akinek véletlenül elfoglalta a székét.” - *Szomorú egy vicc ez.* Mindenkit szívesen kell fogadnunk, aki átlépi az ajtónkat. Többet kell tennünk, mint csak várni, hogy az emberek majd eljönnek a sulba, és ott szívesen látni őket. Ki kell menni, és megtalálni az embereket ott, ahol vannak. Ha valaki az érdeklődés szikráját mutatja – egy lélek keresi a forrását –, ott kell lennünk, szervezett közösséggként is, de egyénenként is.

Tehát ha legközelebb meglátunk valakit a sulban hátul elveszetten álldogálni, vagy akár csak új arcot a tömegben, legalább egy mosollyal üdvözljük. Lehet, hogy egy lelket mentünk meg. Minden egyes zsidó ember számít. Hadd üdvözljük őket a sorainkban.

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

Menáchem Meron: Az élő biblia c. könyvéből

A Tóra és az aratás ünnepe

Hetiszakaszunk minden évben megelőzi Sávuoet ünnepét, amit a Tóraadás és az aratás vagy a zsengek (Bikurim) ünnepének is nevezünk. A demokrácia elvei alapján sok szó esik a vallás és az állam különválasztásáról. Ezt az elvet nagy általánosságban nehezen valósíthatjuk meg a zsidó vallás esetében. Ugyanis legtöbb ünnepünk, de főleg a három zarándokünnep (Pészách, Sávuoet, Szukkot) a zsidó nép történelmével és Erec Jisraél mezőgazdaságával van kapcsolatban.

Pészách nemcsak az egyiptomi kivonulás, hanem az első aratás (árpa) ünnepe is. Szukkot a pusztában való 40 éves sátorlakást és a betakarítást ünnepli. Az előttünk álló Sávuoet pedig a Tóraadást (Szíván 6.) és ugyanakkor az aratást (búza) és a zsengek (első gyümölcsök) napját örökíti meg. Vagyis Izrael történetét és országának életét ünnepeljük. Tehát ünnepeink nemcsak vallási, hanem nemzeti ünnepek is.

Világi körök (és iskolák) Sávuoet ünnepénél a mezőgazdasági tartalmat (aratás, zsengek) hangsúlyozzák ki, és vagy egyáltalán nem, vagy alig említik az ünnephez kapcsolódó Tóra, illetve a Tízparancsolat átvételét jelentő emléknapot. Ez annál is inkább súlyos hiba, mert a Tóra nemcsak vallást jelent, hanem az egész emberiség nyugati kultúrájának alapját. És amit milliók tisztelnek más népeknél, kár és bűn azt éppen nekünk elhallgatnunk a „szent” világi felfogás alapján. A színáji Kinyilatkoztatás elsősorban a Tízparancsolatra vonatkozik. De Mózes tovább folytatta a nép tanítását a Szináj-pusztában. Hetiszakaszunk neve Bámidbár, ami annyit jelent: A pusztában. (Innen van Mózes IV. könyvének héber neve.) A szidra elsősorban Izrael népszámlálását írja le. Innen van a könyv nemzetközi neve: Numeri (számok). Izraelnek 603.550 húsz éven felüli férfija volt a pusztai vándorlás kezdetén. Külön vették számba a levitákat, akik felváltották az elsőszülötteket a papi hivatás gyakorlásában az aranyborjú imádása után. (Egyedül a leviták nem vettek részt a bálványimádásban. (Ex. 32. fejezet). A leviták száma 22.273 volt. Mivel az elsőszülöttek száma 273-al több volt, ezeknek meg kellett magukat „váltani” 5 sekellel. (A mai „pidjon Rábén” eredete.) A megváltottakért összejött pénz Áháron főpapot és fiát illette.

A Tóra nem véletlenül hangsúlyozta a hetiszakasz első mondatában, hogy mind a népszámlálás, mind a mózesi tanítás a pusztában („bámidbár”) történt. Izrael a pusztában lett néppé miután megszabadult az egyiptomi civilizáció fizikai és szellemi szolgásgától. A pusztát jelentette a városi romlottságtól való mentességet, a pusztai sátor jelképe volt a tiszta egyszerűségnek és szerénységnek, szemben a városi házak elpuhultságra való nevelésével. Mikor Jeremiás próféta korholta Jeruzsálem romlottságát; így szólt: „*Bár lenne otthonom a pusztában, hogy elhagyhassam népemet.*” (Jer. 9/1.) Ugyancsak Jeremiás emlékeztet a nép aranykorára, mikor ezt mondja: „*Emlékezem ifjúságod szeretetére, mikor jöttél utánam a pusztában, a kietlen földön.*” (u.o. 2/2.) A Tórát nem kaphatta Izrael az egyiptomi városfalak és az ott uralkodó állatkultusz közepette. Csak a szabad ég alatt, a pusztában kiálthatta a nép: „**megteesszük és meghallgatjuk**” (Ex.19. fej.)

Legenda meséli, hogy Isten különböző népeknek ajánlotta a Tízparancsolatot. Az egyik nem fogadta el a „**Ne ölj!**” parancsolatot, a másik a „**Ne lopj!**” ígét, a harmadik a „**Ne paráználkodj!**”-ot. Végül Izrael kérdés nélkül „**megteesszük**”-kel reagált Isten felhívására. Egy másik legenda arról szól, hogy Isten a világot azzal a feltétellel teremtette, hogy tanítását, Tóráját elfogadják. Így a pusztában vándorló Izraelnek nem adta meg a választási lehetőséget, hanem mintegy kényszerítette („a Szináj-hegyet emelte Izrael fölé” - mondja a Midrás) a Tóra elfogadására. „**És szólt Isten Mózeshez Szináj pusztájában**” - így hangzik hetiszakaszunk első mondata évről-évre Sávuoet ünnepekor halljuk a szót, és hitet teszünk a Tóra mellett, hogy a legenda szerint biztosítjuk a magunk és a világ fennmaradását.

Izrael fennmaradásához szorosan kapcsolódik az a tény, hogy mi adtuk a világnak a Bibliát. Sávuoet ünnepe a nép és az Ország egybetartozásának is ünnepe. Tovább kell adnunk a nemzedékeknek, hogy az aratás és a zsengek ünnepén Izrael szellemi életét, a Biblia szellemét is ünnepeljük.

Menáchem Meron: Az élő biblia c. könyvéből

SÁVOUT

Néhány nap múlva ünnepeljük Sávutot, a Zsengék és a Tóraadás ünnepét. Nem véletlen, hogy Izrael a Tórát a pusztában kapta. Mivel szabad akaratból fogadta el az Igét („**Megtesszük és meghallgatjuk**” - Ex. 24/8), nem tehette azt, mint szolganép Egyiptomban. De az ígért Ország sem volt alkalmas a kinyilatkoztatásra. A letelepedettség, majd a későbbi városi élet elpuhultsága nem foghatta fel az égi szöveget által követelt fegyelmet és erkölcsöt.

A pusztai vándorlás Izrael gyermekkor: Mint „gyermek”, sok baj volt vele. Az aranyborjú, az örökös elégedetlenség és a Mózes elleni lázongások, mind a gyermekkor rovására írandó. De ugyanakkor a gyermek őszintesége, naivsága is jellemezte a pusztai népet. Jéremiás próféta így említi a pusztai nemzedéket:

„Megemlékezem ifjúkorod jóindulatáról, menyegződ szeretetéről, amikor jöttél utánam a pusztában, a kietlen földön” (Jer. 2/2).

A legtöbb ókori nép története városépítéssel kezdődik (Babilon, Róma stb.). Izrael a pusztában lett néppé **„hogyan népemmel tegyelek ma”** (Deut. 29/2). Izrael a Törvény népe lett a pusztában. Ez a törvény kísérte őt történelme útján, ez tartotta fenn évezredek során akkor is, ha tagjai sokszor letértek annak útjáról.

A pusztai nép sokban különbözik a városlakótól. Igazmondó, összetartó, vendégszerető. Nem kőházakban, hanem sátorban lakik. A sátorban élő láthatára széles, mindenkor hallja Isten szavát. Csak a pusztában született nemzedék volt igazán szabad, csak a szolgasághoz nem szokott, egyiptomi bálványkultusztól mentes ivadék volt alkalmas a honfoglalásra. A Tórát atyáik kapták a pusztában, de csak az új, a sivatagban született nép fogta fel annak jelentőségét, csak ők voltak érdemesek arra, hogy a Tant tovább vigyék az ígért Földjére és megőrizték azt az idők végéig.

Sávut ünnepét „záró ünnepnek” nevezi a Talmud. Pészách a fizikai szabadságot teremtette meg, de csak hetekkel az egyiptomi kivonulás után, a Tóra átvétele alapozta meg ezt a szabadságot nemcsak testben, hanem lélekben is. A Tórában Sávutnak három neve van. A Sávut szó **„Hetek ünnepének”** nevezi a napot. Az első aratástól (Pészách) a búza aratásáig hét hetet számolunk, amit Omer-számlálásnak nevezünk. (Omer = kalász) Ezek a napok gyásznapiaknak számítanak mind az ókor, mind a középkor eseményei folytán. Az ókorban a Bar Kochba-féle lázadás leverése esik erre az időszakra (i.sz. 135), a középkorban az első keresztes hadjárat vérengzései a Rajna-menti hitközségekben (Worms, Speyer, Mainz stb.) történtek ezekben a napokban (1096). Mind a mai napig nem tartunk esküvőket az Omer-számlálás idején (kivéve Lág Báomert).

Az ünnep másik neve CHÁG HÁKÁCIR, azaz az aratás ünnepe. **„Számoljatok az ünnep utáni naptól ötven napot, és új hálááldozatot mutassatok be az Úrnak”** (Lev. 23/16). Ez az ötvenedik nap a (búza)aratás ünnepe. A harmadik név a **„Zsengék ünnepe”**. Nemcsak a búzából, hanem a Szentföld hét nevezetes termékéből kellett a Szentélyben hálááldozatot bemutatni (bikurim = zsengék).

Talán nem véletlen, hogy a hazájába visszatért és az országot építő nemzedék főleg az ünnep utóbbi tartalmát hangsúlyozzák (kibbucok, világi iskolák). De nekik is tudniuk kell, hogy **„nem egyedül kenyéren él az ember”** (Deut. 8/3). Tóra nélkül nem maradt volna fenn a nép, és nem lett volna ki az „Ős országból” „Új országot” teremtsen...

A nyugati világ a Biblia népének nevezi Izraelt. Hogyan ne ünnepelnénk mi a Tóra ünnepét, amikor a nemzsidó népek ezt tekintik Izrael legfontosabb adományának az emberiség kultúrája számára.

Sávout egyike a három zárandó-ünnepnek, amikor a Jeruzsálembé való zárandóklás központi eseménye volt őseink életének. Az aratás és a gyümölcsérés örömeiben ne feledkezzünk meg arról, hogy a színái kinyilatkoztatáskor nemcsak hazát ígértek meg népünknek, hanem e hazát betöltő szellemi értéket, a Tórát is.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Kik voltak a vének és a bírák?

Az izraeli honfoglalás után (i.e. 1400 körül) Jósua, Mózes korábbi utasításainak megfelelően szétosztotta a földet a törzsek között, s a nép vezetését a „Vének tanácsára” bízta. Később, külső és belső támadások esetén (hiszen több városállamot sokáig nem még sikerült elfoglalni), alkalmi hadvezérek, az úgynevezett bírák vették kezükbe a nép sorsát és irányítását. Így volt ez mondhatni egészen a királyság koráig, amelyre Izraelben csak meglehetősen későn, az időszámításunk előtti 11. század végén került sor.

Annak idején Izrael fiai törzsszövetségben éltek, vezetőik, a vének (héberül zkénim = öregek) valójában a nemzetségek legidősebb elsőszülött férfi tagjai (a nemzetségfők) voltak. Ez persze nem azt jelentette, mintha a vének egytől-egyig nagyon öreg emberek lettek volna, hiszen előfordulhatott, hogy valamely nemzetségben többnyire lányok születtek elsőként. Izrael (a saját városaiban lakó Lévi törzs nélkül) összesen tizenkét törzsből állt, egy-egy törzs pedig általában 3-8 nemzetségre oszlott, csak Dán törzsének volt mindössze egyetlen nemzetsége.

A Vének tanácsa így hozzávetőleg 50-60 tagot tett ki. A testület rendszeresen összegyűlt, hogy a törzsek és nemzetségek ügyes-bajos dolgait rendezze. Tanácskozási helyüket (és ha szükség volt rá, a teljes népgyűlés helyét) az ország középső részén, Efrájim törzsének területén (ez volt Jósua törzse), Gilgálban jelölték ki.

Olykor a törzsek és nemzetségek között belső villongások alakultak ki, s ezeket is nekik kellett lecsillapítani. A legsúlyosabb belső ellentétet, mondhatni polgárháborút Benjámin törzse okozta, amikor közülük egyes férfiak arra vetemedtek, hogy más törzsek asszonyait, olykor férjezett nőket is elraboljanak. A többiek ezért rájuk támadtak, és megtizedelték őket, így a legkisebb törzs tagjai még tovább fogyatkoztak.

A Vének tanácsának feladata lett volna a szomszédos országokból vagy a még el nem foglalt városállamokból érkező katonai támadások elhárítása, erre azonban ők képteleneknek bizonyultak. Elvégre ebbe a testületbe nem tehetségük és képességeik alapján kerültek be a tagok, hanem származásuk és életkoruk alapján. Ezért a népnek, amíg a királyság intézménye Izraelben létre nem jött, alkalmi vezérekre, tehetséges, választott személyekre volt szüksége, ők voltak a bírák (héberül softim).

Tudnunk kell, hogy az izraeli városokban — Mózes törvényei alapján - éltkor már bíróságok működtek, amelyeket választott bírák vezettek. A bíróság a heti piaci napokon (hétfőn és csütörtökön), a város kapujában, ahol a piac is működött, ülésezett, itt keresték fel őket a pörös felek. A kisebb bíróságok egy bíróból és két (a népet váltakozva képviselő) ülnökből, nagyobb városokban három bíróból és két ülnökből álltak.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Mivel az alkalmi vezetők, hadvezérek is választott egyének voltak, ezért őket is bírának nevezték, noha általában többnyire egyáltalán nem bíráskodtak. Az ő történeteiket őrzi a bibliai Bírak könyve. A bírak egész Izraelt, olykor csak néhány, vagy akár csak egyetlen törzset fogtak össze a szomszédos népek (ammóniak, moábiak, filiszteusok), vagy valamely városállam (például Hacór) támadásaival szemben. Sámson története kissé eltér ettől, mert ő egyéni hős, tetteinek leírása nagyon sok legendás elemet tartalmaz.

Bíró voltaképpen akárki lehetett. A legkülönösebb figura talán Jiftáh (Jefté), aki eredetileg rablóvezér volt, ám miután a nép hivatalos vezetői képtelenek megbirkózni a külső veszéllyel, küldöttséget menesztenek hozzá, hogy vállalja el egy időre Izrael védelmét. Debóra prófétanő is bíró lehetett az ókori Izraelben, ám bár ő még egy férfi hadvezért is alkalmaz, Bárak személyében, Debóra ellenfele, Sziszera, Hacór város hírhedt hadvezére gúnyt űz abból, hogy a zsidókat egy nő vezeti. Debóra ezért megjósolja, hogy Sziszerát majd egy zsidó asszony fogja megölni. Végül így is történt: a seregét vesztett, elcsüggedt embert, menekülése közben Jaél, akinek férje Bárak seregében harcol, házába engedi, majd fejét egy sátorszöggel átveri.

Az alkalmi bírakat (mint népvezéreket vagy hadvezéreket) a királyság korától hiába keressük a Szentírásban, a városok bírái azonban tovább működtek. Ezek utóda lett a perzsa korban a 120 tagból álló Nagy Gyülekezet és a görög-római kori, 71 tagú Szanhedrin. Sőt; a mai rabbinikus bíróság (héber szóval a bét-din) rendszere és felépítése mindmáig megőrizte a kora ókori zsidó bíróságok struktúráját.

**JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT,
AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZE-
RETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓ-
SZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TAL-
MUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-
42 MAZSIHISZ:0358**

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A TALÁLKOZÁS SÁTRA

Miért fordult el a nép az Örökkévalótól és állított magának aranyból készült borjúbálványt? Vannak, akik ezt így magyarázzák:

„Bölcseink szerint a nép Mózes visszatérését a negyvenedik napra várta, a felmenés napját beleszámítva; de ő teljes negyven napon át maradt a Szinaj hegyén. Miután nem jelent meg azon a napon, amelyen várták, a nép azt hitte, hogy meghalt és az elhagyatottság érzése vett rajta erőt. Látható istent kívántak.”

Ezt Rási mondta. Vizsgáljuk meg mai szemmel a Tórát, hogy mit mondd erről. A Tízparancsolat kihirdetése után az Örökkévaló, magához rendelte Mózeszt:

„Jöjj fel hozzám a hegyre és maradj ott, hogy átadjam neked a két kőtáblát, a törvényt és a parancsolatot, amelyet följegyeztem az ő tanításukra. Mózes bement a felhő közepébe és fölment a hegyre és ottmaradt Mózes negyven nap és negyven éjen át.”

Mózes szó nélkül teljesítette az Örökkévaló utasítását, elindult a hegyre, fogalma sem volt arról, hogy meddig lesz távol a népétől. Lehet, hogy csak egy napig, de lehet, hogy egy hétig, ha kell akár negyven napig, vagy még annál is tovább, egészen addig ameddig szükség van rá. Egy szó sem utal arra, hogy meddig tart rá igényt az Örökkévaló. Miután ő maga sem tudta távollétének az időtartamát a közvetlen kísérei, akik lent maradtak a hegy alján nem sejtették, hogy mennyi ideig kell nélkülözniük a vezetőjüket. A nép a kétmillió ember, akik a síkságon táboroztak az egészből semmit sem láttak, semmit sem hallottak, mert olyan távol voltak az eseményektől. Fogalmuk sem lehetett arról, hogy Mózes negyven nap múlva vissza fog térni közéjük, ezért nem is számolták a napokat. Mint már írtam a rendszertelenség, a semmittevés, a dologtalanság és az unalom, valamint a maguk készítette alkoholos ital hatása vezetett a lázadáshoz. Amikor Mózes lejött a hegyről, csak akkor derült ki, hogy negyven napig volt távol. Ez a mondat is utólag került a Tórába, ezért használ itt múlt időt! Ennek az a tanulsága, hogy a legbölcsebb ember, mint Rási is tévedhet a Tóra magyarázataival, csak az Örökkévaló tévedhetetlen!

Térjünk vissza Mózes történetéhez, mert nagyon érdekes dolgok következnek.

„Mózes pedig vette a sátrát és felütötte a táboron kívül, távol a táborhelytől és nevezte azt a találkozás sátorának.”

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Ez a név később még sokszor fog szerepelni a Tórában. Ezután olyasmi történt, ami eddig még soha senkivel sem esett meg. Az Örökkévaló személyesen kereste fel a találkozás sátorában tartózkodó Mózeset, és kedélyesen elbeszélgettek különböző dolgokról. Eddig az Örökkévaló egyszerűen ellentmondás nélkül közölte Mózesrel az utasításait, Mózes pedig könyörgött az Örökkévalónak segítségért, ha valami baj történt a néppel.

„És történt, hogy midőn elért Mózes a sátorba, leszállott a felhőoszlop és állott a sátor ajtajánál és Isten szólott Mózeshez. És az egész nép leborult a sátra ajtajában. És szólott az Örökkévaló Mózeshez színről –színre, amint az ember szól az ő társához.”

Mózes kérte, hogy ismertesse az utat, ami elvezet az Ígéret földjére. Az Örökkévaló ígérte, hogy küld egy angyalt, aki megtisztítja előttük az utat, és személyesen is segít:

„Az én arcom színe halad előtted és én megnyugvást szerzek neked.”

Ez azt jelenti, hogy az Örökkévaló az egész úton Izrael népével lesz, és mutatja a helyes irányt az Ígéret földje felé. Ekkor Mózes olyasmit kért az Örökkévalótól, amit halandó ember eddig még nem mert. Látni akarta az Örökkévalót szemtől szemben. Olyan kedves volt Mózes az Örökkévaló számára, hogy ezt a kérését is teljesítette. Elmagyarázta, hogy ez így, ebben a formában lehetetlen, mert aki az Ő arcát megpillantja, az nyomban meghal, de elviszi Mózeset a Szinaj hegy egy sziklabarlangjába, ahol védve lesz.

„Elhelyezlek a sziklahasadékban és reád borítom kezemet, míg elvonulok. Azután eltávolítom kezemet és láthatsz engem hátulról, de arcom színe nem látható.”

A történelem folyamán ez volt az egyetlen alkalom, hogy élő ember személyesen láthatta az Örökkévalót, sem előtte, sem utána soha senki emberfia nem tapasztalhatta meg ezt a csodálatos érzést, látni a Teremtő Istent!

A következő számban folytatjuk a kalandot....

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ:0358

A héber betűk titkai

MEM (מ/ם)

A héber ábécé tizenharmadik betűje, számértéke: 40.

A **mem**-nek két formája van, a nyitott és a zárt **mem**. A **nyitott mem** a kinyilatkoztatott Tórát, míg a **zárt mem** a Tóra titkait jelöli. Jichák Luria rabbi szerint ma már nagy micva a Tóra titkait nyilvánosságra hozni, mert az eljövendő messiási kor ízeibe kóstolunk bele azok tanulmányozása által.

A **mem az anyaméhet** is szimbolizálja, héberül מַחַם / **rechem**, mely szó **zárt mem**-mel végződik. A **zárt mem** a kilenc hónap, mely idő alatt a méh zárva van, a **nyílt mem** pedig már a világra jött élet.

A negyvenes szám több mindenre utal:

Negyven napon és negyven éjjelen át esett az eső az Özönvíz idején, mígnem teljesen elborította a Földet.

Mózes háromszor negyven napig tartózkodott a Szinai hegyen, hogy átvegye a Tórát és engesztelést szerezzen az aranyborjú bűnéért. Az első negyven nap lehozta a Tórát, a két kőtáblát a Tízparancsolattal, melyet az aranyborjú imádásába merült nép láttán darabokra tört. A következő nap hajnalán Mózes ismét felment a hegyre, hogy könyörögjen Izraelért. Mikor visszatért a táborba, az Örökkévaló ismét szólította, hogy menjen vissza a hegyre, ezúttal az általa vájt két kőtáblával. Mózes a sátra alatt két zafír tömböt talált, melyeket felvitt a hegyre, ahol az Örökkévaló bevészte rájuk a Tízparancsolatot. Tisri 10-én Mózes lejött a hegyről az új két táblával, valamint az Örökkévaló üzenetével, mely szerint megbocsájtott népének.

Másik fontos esemény a Tórában, mely a negyvenes számhoz kapcsolódik, a kémek kiküldése az Ígéret Földjére, szintén negyven napig tartott. A kémek balszerencsés beszámolója folytán a zsidó népnek negyven esztendő kellett a sivatagban vándorolni. Negyven szóá továbbá az a minimum egység, amely mennyiségű vizet egy kóser mikvének tartalmaznia kell.

Mit jelent a negyvenes szám? A negyvenes a metamorfózis, átváltozás szimbóluma. Az embrió a méhben negyven nap után éri el felismerhető, emberi formáját. A minimum negyven szóá vizet tartalmazó mikvében történő alámerülés által lehetséges, hogy egy személy tisztátalanságból szentségbe menjen át. Egy betérőnek mikvében kell alámerülnie ahhoz, hogy zsidó lelke teljes egészében beléköltözzön. Az Özönvíz elsősorban nem az Örökkévaló büntetése volt, inkább a megtisztulás, egy új világ/emberiség létrejöttének a lehetősége, mert ahogy a mikve megtisztítja az embert, úgy az Özönvíz is megtisztította az akkori világot. A háromszor negyven napos periódus, melyet Mózes a hegyen töltött, szintén átváltozásokat jelöl. Az első negyven nap a Tóraadás, mely mutatja, mikor egy zsidó Tórát tanul, lehetősége nyílik arra, hogy jobb emberré váljon. A második út az ima, a tfilá volt. Mikor valaki imádkozik, elfordíthatja vele Isten lesújtó ítéletét, ahogy Mózes is tette, hatálytalanítva az Örökkévalónak a zsidó nép eltörlésére vonatkozó végzetes tervét. A harmadik aspektus a megtérés, tesuvá, mely szintén egy átváltozás, mert, ha egy ember megbánja a bűneit, nem ugyanaz az ember többé.

A héber betűk titkai

MEM (מ/ם)

A héber ábécé tizenharmadik betűje, számértéke: 40.

A Tóra / תורה, Tfilá / תפילה, Tesuvá / תשובה szavak mindegyike **táv**-val kezdődik. A **tav** számértéke 400, vagyis 40×10, mely az Örökkévaló szolgálata az ember 10 kabbalisztikus midot/tulajdonsággal, negyven napon át.

A negyven év, melyet Izrael fiai a sivatagban töltöttek, szintén egyfajta átalakulás volt. A nép többször fellázadt Isten ellen, azonban Mózes közbenjárása és a vándorlások alatt engedelmes, Istenfélő emberekké változtak, képessé váltak a **Tóra 613 micvájának** megtartására.

A **mem jelentése** a héber **májim מים** /, **víz** szóval rokonítható. A víz az élet egyik legfontosabb eleme: az emberi szervezet nagy része víz, és a Föld jelentős részét is víz borítja. A Tórát, a zsidó hit legfontosabb elemét, szintén vízhez hasonlítják a bölcsek. Egy zsidó legbenső szomjúságát semmi nem elégítheti ki csak a Tóra, semmilyen más idegen kultúra, látszólagos földi örökök. **Erről számol be nekünk a Halak és a róka talmudi aggadája:**

Egyszer egy halacska igyekezett elmenekülni a halász kivetett hálójától. Jött a róka és kérdezte: Kis halacska, mit csinálsz? A hal így válaszolt: A halász megpróbál kihalászni és éppen menekülnök. A ravasz róka így felelt: Gyere ki halacska hozzám és én, majd megvédelek! A hal válasza azonban ez volt: Ostoba róka! A vízben még van esélyem, ha azonban elhagyom a vizet, bizonyosan meghalok! A zsidó élet fennmaradásának egyetlen esélye a víz, a Tóra.

Ahogy fent említettük a **mem** az anyaméhet szimbolizálja. A víz volt szimbolikusan a teremtés méhe, ahonnan a világ kiemelkedett, előbújt. Ezek a vizek a teremtés előtt is léteztek. Ezek a vizek a Tóra, amely által a világ teremtetett. A mikvében alámerülő személy hasonlít ahhoz, mikor a világ előbújt a teremtés méhéből. Kiemelkedve a vízből új embernek számít. A **mikve מקוה** szó szintén **mem**-mel kezdődik.

Van egy szó a Bibliában, ahol egy **szóvégi mem** a szó közepén található: **למרב / lömárbé. Ezsaías 9:7: למרבה המשרה ולשלום / „Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége”.**

Mi ennek a zárt mem-nek a jelentősége? Korábban említettük, hogy a **bét** betű utal a világ északi részére, ami a gonoszság felé nyitott. A Messiás eljövetelével ez a nyitott rész zárttá válik. A **Bét**, a **Brésit**, a **Teremtés** teljessé lesz és egy **zárt mem**-mé fog változni. A **zárt mem a Tóra titkait szimbolizálja**, melyet akkor úgy fognak tanítani és érteni, ahogy ma a **Tóra nyilvánvaló dolgait**. A **Messiás** elhozza a száműzetés végét. Ebben a korban fogjuk megérteni a hosszú és keserves gálut miértjeit, bizonyosan választ kapunk majd minden kérdésünkre.

Forrás: (tfilin)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

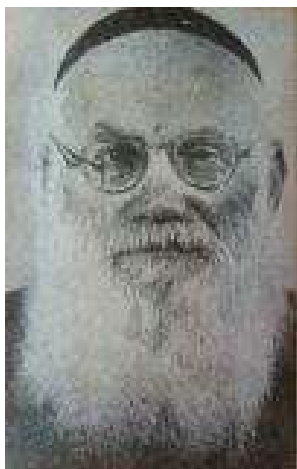
NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND MÁJUS 1. – 31. KÖZÖTT

O	25.	1.	hétfő		8,00	19,00	10.	I	
	26.	2.	kedd		7,00	19,00	11.		
	27.	3.	szerda		7,00	19,00	12.		
	28.	4.	csütörtök		7,00	19,00	13.		
	29.	5.	péntek	PÉSZÁCH SÉNI	8 19,42	7,00	19,00		14.
M	30.	6.	szombat	EMOR	vége: 20,55	8,00	20,15	15.	J
	31.	7.	vasárnap		8,00	19,00	16.		
	32.	8.	hétfő		7,00	19,00	17.		
	33.	9.	kedd	LÁG BÁOMER		7,00	19,00	18.	
	34.	10.	szerda		7,00	19,00	19.		
E	35.	11.	csütörtök		7,00	19,00	20.	Á	
	36.	12.	péntek		8 19,51	7,00	19,00		21.
	37.	13.	szombat	BÖHÁR – BÖCHUKOTÁJ	vége: 21,07	8,00	20,30		22.
	38.	14.	vasárnap		8,00	19,00	23.		
	39.	15.	hétfő		7,00	19,00	24.		
R	40.	16.	kedd		7,00	19,00	25.	R	
	41.	17.	szerda		7,00	19,00	26.		
	42.	18.	csütörtök	JAJM KIPPUR KOTAJN		7,00	19,00		27.
	43.	19.	péntek		8 20,00	7,00	19,00		28.
	44.	20.	szombat	BÁMIDBÁR ÚJHOLD HIRDETÉS	vége: 21,18	8,00	20,30		29.
R	45.	21.	vasárnap	ÚJHOLD		8,00	19,00	1.	S Z I V Á N
	46.	22.	hétfő		7,00	19,00	2.		
	47.	23.	kedd		7,00	19,00	3.		
	48.	24.	szerda		7,00	19,00	4.		
	49.	25.	csütörtök	EREV SÁVUOT	8 20,07	7,00	19,00	5.	
		26.	péntek	SÁVUOT 1	8 20,08	8,00	19,00	6.	
		27.	szombat	SÁVUOT 2. MÁZKÍR kb. 9,30	vége: 21,27	8,00	20,45	7.	
		28.	vasárnap		8,00	19,00	8.		
		29.	hétfő		8,00	19,00	9.		
		30.	kedd		7,00	19,00	10.		
		31.	szerda		7,00	19,00	11.		

Ismeretlen zsidók nyomában XXXI. Grünwald Juda

Grünwald Juda (Berezove ma Ukrajna 1849 – Szatmárnémeti, 1920.) haszid rabbi Szatmárnémeti ortodox főrabbi, nagy hírű Talmud-tudós, akinek sírjához máig rendszeresen zarándokolnak a szatmári haszidok Szatmárnémetibe. 22 éven keresztül állt a szatmári ortodoxia élén.

1849-ben született Brezován, mélyen vallásos, jiddis anyanyelvű ortodox családban. Rabbinikus tanulmányai végeztével előbb Szobotiszban, majd Bonyhádon, azután pedig Surányban lett rabbi. Szatmárnémetibe Mandelbaum Farkas főrabbi halála után hívta meg a szakadás szélén álló hitközség. 1898 február 22-én választják főrabbiává.

A köztudottan haszid kötődésű, a magyar nyelvet rosszul beszélő Grünwald Juda megválasztása végképp megpecsételte a szakadást az amúgy is törékeny egységbe tartozó hitközségben, ahol az országosan már végbement szakadás következtében régóta elégedetlenkedtek a kongresszusi eszmék hívei. Elődje, Mandelbaum Farkas szintén mereven ortodox rabbi volt, aki semmilyen újítást nem tűrt meg, beleértve azokat is, amelyeket még megengedne az ortodox hagyomány (pl. tiltotta a kórust is a templomban). Személyes karizmája, ereje és vezetői kvalitásai folytán mégis egyben tudta tartani a közösséget. Legrebellisebb ellenlábasai sem törtek pálcát a szakadás mellett, sőt, a hitközség előljáróságában is képviseltették magukat. Ugyanakkor nyilvánvaló volt, hogy az idős rabbi halála után már mindenképp másfajta folytatásban reménykednek, mint az ortodoxok.

Számukra hatalmas csapást jelentett, hogy Grünwald Juda személyében nemcsak egy élete teljében lévő haszid rabbi kerül a hitközség élére, de egyben olyan vallási vezető is, aki semmivel sem beszél jobban magyarul elődjénél, ráadásul bebetonozni óhajtja a jiddis nyelvet, a hitközség egyedüli nyelvéként.

Az ortodox-kongresszusi probléma mögött ugyanis alapvető nyelvi konfliktusok is álltak. Még az ortodox táboron belül is történtek kezdeményezések a magyar nyelvű istentiszteletek (pontosabban prédikációk) rendszeresítésére. Ilyen volt pl. Weisz rabbi 1882-es esztergomi indítványa, mely kéthetenkénti magyar prédikálást javasolt. Ez azt jelentette, hogy a héber vagy arámi vallásos szövegekhez fűzött prédikációt nem jiddisül, hanem magyarul mondták el a rabbik.

Hagyományosan korábban csak a király és a királyné névnapján és Deák Ferenc halálának évfordulóján tartottak magyar nyelvű istentiszteleteket. Mandelbaum rabbi az ilyen újításokat ellenezte ugyan, de annyi engedményt tett, hogy a gyászbeszédeket magyarul jól beszélő személyek is elmondhatták helyette a temetéseken (ez a személy leginkább valamely középiskolai izraelita vallásnár volt). Ezt az engedményt Grünwald rabbi is megtartotta, de minden másban erőteljesen hasszidizálta a hitközségi életet (miközben hívei folyamatosan asszimilálódtak és jórészüik magyar ajkú volt).

Főrabbiává választása után a szakadás nem sokat váratott magára. Mindössze egy hónap telt el, és az első előljárók elhagyták a hitközséget. A köztudottan kongresszusi eszméket valló Teitelbaum Hermann az első aki kilép március 24-én, őt követi Csengeri Mayer Károly és Markovits Benő. A szatmári zsidóság hagyománytiszteletét jelzi, hogy az újonnan megalakult hitközség végül mégsem lesz egyértelműen neológ (kongresszusi), hanem status quo anteként határozza meg magát.

Ismeretlen zsidók nyomában XXXI. Grünwald Juda

Engedékeny a vallási előírások terén, teret enged a kongresszusi eszméknek, de *kizárólag elismert ortodox képzésben részesült rabbikat* hívnak meg főrabbinak, nem építenek orgonát a zsinagógában, egészében pedig csak az öltözködési és egyéb vallási külsőségeket vetik el. Szatmárnémeti reformpárti zsidósága tehát nem lép a neológia útjára, mint a nagy partiumi városoké (Temesvár vagy Nagyvárada). Az is sokatmondó ugyanakkor, hogy ez a szakadás is hatalmas konfliktusokhoz vezet, az ortodoxok pedig mélyen megvetik azt a csekély számú újítást is, amit a status quo ante hitközségben eszközölnek.

Grünwald Juda főrabbiává választása és a reformpártiak kilépése együttesen eredményezte, hogy a szatmári ortodox hitközség még konzervatívabb fordulatot vett mint korábban, a haszidizmus eszmeisége felé. Ez a fordulat végül Teitelbaum Joel idején teljesedik ki igazán, amikor a legszigorúbb máramarosszigeti hasszidizmus költözik a városba az új főrabbiával.

Grünwald Juda főrabbisága alatt a szatmári ortodox hitközség megújulásának korszaka következik be. Egyik első lépése a rituális fürdő felújítása volt (Csirák Csaba kutatásai szerint a munkálatok 128 407 koronába kerültek). Megerősítette a Talmud Tóra iskolákat, és különösen nagy hangsúlyt fektetett a szatmári jesiva megerősítésére, amelyet ő emelt először országosan is kiemelkedő intézménnyé. A szatmári rabbiszékben töltött két évtized alatt több ezer tanítványa volt itt. Egy emeletes épületet építtetett a Petőfi utcában a hitközségi alkalmazottak számára (itt laktak az előénekesek, a metszők, a kóseresek és a hitközség más alkalmazottai is). Három új zsinagóga létrejötténél is bábáskodott (a Bem utcai imaháznak a rabbija is ő lett), az ő idejében jött létre a Chevra Misna-joth (Tompai utca), a Machzike Tora (Bem utca) és a Szentvér utcai imaház zsinagógaegyesülete is.

Számos teológiai munkát írt, melyek egy része kéziratban maradt fenn csupán (kizárólag a jesivában használta őket, oktatási célokra). Elszánt szorgalmazója volt a zsidó vallásos irodalom fejlesztésének (különösen a halachikus irodalomnak).

Megjelent munkái:

- **Sevet mijehuda**
- **Saálosz u-Tesuvosz**
- **Chaszdé Óvosz**

A haszidok, és különösen a Szatmár haszid közösségek máig hűen őrzik emlékét. A szatmárnémeti ortodox zsidó temetőben található sírja máig jelentős zarándokhely a haszidok körében, akik a síron található nyílásokban helyezik el imáikat, kívánságaikat.

Forrás: (wikipedia)

Ronit Lentin: Az anyanyelvét (mame losn) kétségbeesetten kereső jiddise mame III.

Sok alávetett nép függetlenségi harca során, és még jóval az önállóság kivívása után is merev nemi szerepeket ír elő, hogy a férfi férfiasságát és a hatalomhoz való jogát megerősítse. Azért, hogy a gyarmatosítókat saját fegyverükkel győzzék le és megőrizték önbecsülésüket is, azok a nemzetek, amelyek nemrég szabadultak fel a gyarmati uralom alól, gyakran töreksenek hiperférfiasságra, amit honfitársaik és a gyarmatosítók is megértenének. Carol Coulter megállapítja., hogy a függetlenség kivívás az után gyarmati elődjét mintázó, erősen központosított állam jött létre Írországbán. Ashis Nandy, indiai filozófust idézi, aki rámutat, hogy az indiai kontextusban a gyarmatosítás kultúrája milyen nagy mértékben, alapult patriarchális **"nemi sztereotípiákon [... amelyek] egy olyan kulturális konszenzus létrejöttét eredményezték. amelynek értelmében a politikai és társadalmi-gazdasági fölény a férfiaknak és a férfiasságnak a nők és a nőiesség feletti uralkodását jelképezték"**.

Az izraeli zsidókat, akik a világban szétszóródott zsidóktól származtak, passzívnak, önkormányzásra képtelennek és gyöngének tekintették. és sok (általában nem territoriális) szempontból **"gyarmatosították"** őket diaszpóra béli származási országukban, mielőtt ők maguk is - bár önmagukat kényszer szülte gyarmatosítónak tekintették - gyarmatosítókká nem váltak. Ugyanakkor még korántsem halványult el az a **"nemzetépítési"** diskurzus által közvetített emlék, hogy a zsidók valamikor alávetett csoportként éltek. Az **"izraeliség"** definiálásakor az izraeli társadalom, amely attól fél, hogy nem alkalmas a hatalmi szerep betöltésére, hamis férfias normákat közvetít, és dominancia-alárendeltségi viszonyon alapuló bonyolult klasszifikációs rendszereket vesz át. (A nemi egyenjogúság annak ellenére, hogy Izraelnek Golda Meir személyében volt női miniszterelnöke, és a nőkre is kiterjed a kötelező a katonai szolgálat csak látszat és mítosz). A férfias normák elfogadása - az arab ellenség ellen keményen harcoló újhéber férfiakkal - elválasztotta a (férfi) **"normálisokat"** - az Izraelben születetteket, illetve azokat, akik **"elmennek"** izraeli születésűnek - a (női) **"stigmatizáltakról"**, az újonnan érkezett holocaust-túlélőktől (és később az arab és észak-afrikai országokból érkező bevándorlóktól).

Ahhoz, hogy megértsük, hogyan válnak stigmatizálttá a holocaust-túlélők Izraelben, meg kell értenünk, hogyan konstruálódik meg az izraeli **"normalitás"** nyelvi és fogalmi síkon. A nyelvi síkot tekintve a héber nyelvben az **"újhéber"** avagy **"újzsidó"** hímnemű szó. Elméleti síkon a cionista ideológia abból eredt, hogy a zsidók interiorizálták a zsidó, mint nomád, hontalan, gyöngé idegen stigmatizált pozícióját, és tudatosan vagy tudat alatt e kép tökéletes ellentétjeként próbálták újra alkotni önmagukat.

Az izraeli társadalom tanulmányozásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni az arab-izraeli konfliktust, amely rányomta bélyegét az alakulóban lévő társadalomra. A cionista nemzetépítés azonban korábban, a XIX. század végén kezdődött, amikor a közép- és kelet európai cionista ideológusok (pl. Pinsker, Herzl, Nordau) azt hangoztatták, hogy szükség van az **"újzsidó"** megalkotására, aki testileg és szellemileg is hasonlít magas és erős nem zsidó környezetére.

A cionizmus célja nem Izrael földjének, hanem a zsidó nemzetnek a felszabadítása volt. Mindaddig, amíg a XIX. századi európai államok megengedték a zsidóknak, hogy területükön éljenek, még ha megaláztatással és marginalizációval kellett is fizetniük ezért, a megváltás ígérete csak ígért maradt. Ám ahogy a XIX. század végén bomlásnak indultak a hagyományos európai birodalmak, a századvégi kelet- és közép-európai nacionalizmus új politikai valóságába csöppenő zsidók a lét és identitás problematikusává válásával szembesültek.

Ronit Lentin: Az anyanyelvét (mame losn) kétségbeesetten kereső jiddise mame III.

A diaszpórában élés problematikussá vált, ami új megoldás keresésére sarkallta a zsidókat, és itt jött be a képbe a saját ország megalakításának gondolata. Az új cionista ethosz hatalmi diskurzust használt: ahhoz, hogy a zsidók felkészüljenek a saját országában élő, annak megszerzéséért harcra is kész normális nemzetté válásra, új tulajdonságokat kell kifejleszteniük magukban. A bátorság és testi erő férfias ideálját elengedhetetlennek tartották a zsidó nép földjének meghódításához.

A sors iróniája, hogy amikor az első bevándorlók elkezdtek letelepedni Palesztinában, az "újzsidó" avagy "újhéber" képe részben a bevándorlókat otthonukból elűző kozákoktól, részben a **"nemes vadember"** archetípusának számító helyi beduinoktól kölcsönzött képeken alapult, akiktől a hiányzó, hatalmi szimbólumokat is kölcsönözték. Anita Shapira, izraeli történész szerint azzal, hogy a diaszpórát gyávának, tehetetlennek és alázatosnak, a **"jisuvot"** (zsidó telepek az államalakulás előtti Palesztinában) pedig bátornak, merésznek és meg nem alkuvónak tartották, a diaszpóráról nőies, a **"jisuvról"** pedig férfias kép alakult ki.

Bár a női pionírok is osztották az **"újhéber"** embertípus megalkotása iránti vágyat, és politikai szinten együttműködtek a férfiakkal, harcoltak a nemi megkülönböztetés és a patriarchális judaizmus ellen. Ahhoz, hogy ők is **"újhéberökké"** válhassanak, új mintaképeket kellett keresniük. De ki legyen az - az orosz forradalmár, az európai paraszt, az arab paraszt, avagy az újhéber férfi?

Az államalakulás előtti nemi egyenjogúságnak az **"új héber"** mint **"újhéber férfi"** képe mögé rejtett mítoszait a feminista történészek és szociológusok már megkérdőjelezték (többek között Hazelton, Izraeli, Bernstein). Ennek ellenére az izraeli szociológiában és kultúrában még nem alakult ki megfelelő alternatív feminista diskurzus, nemcsak a militarizmus és az arab-izraeli konfliktusnak a **"nincs más választásunk"** jegyében fogant megközelítése, hanem a nacionalista **"szabre"** (izraeli születésű zsidó) ethosz miatt sem.

A mitikus **"szabre"**, az Izrael/Palesztina földjén újra feltűnő zsidó prototípusa alkotta a cionisták által **"femininnek"** tartott diaszpóra-zsidó férfias ellentétét. A héber elbeszélések és filmek nem létezőnek tekintették a diaszpórát, mint születési és származási helyet. A **"szabre"** (férfi) archetípusa az 1948-as függetlenségi háborús évekről szóló jelképértékű *With He Own Hands* című regény (Shamir, 1951) főhőse, Elik volt. A regény első mondata: **"Elik a tengerből született"**, azaz valójában nincs szülőhelye, és egyértelműen nem az európai diaszpórából származik. A mitikus szabre hős - hősnők számára nemigen volt hely -, akit **"szexista"** módon a diaszpórában élő passzív zsidóság férfi megmentőjeként ábrázoltak, szintén a diaszpóra-zsidóság pusztulását jelentette. A szabre hőst, aki - bármilyen ironikusnak tűnik is ez - interiorizálta az **"árja"** vonásokat, egészséges, napbarnított, gyakran szőke, kék szemű és minden **"zsidó"** kisebbségi érzéstől mentes férfiként ábrázolták.

Lesley Hazelton a cionizmus és a férfiasság pszichoanalitikus összekapcsolásával azt állítja, hogy bár a zsidó szolidaritás alapja az évszázados száműzetés alatt végig a Cion utáni vágy volt, e vágy kielégítése szinte vérfertőzésnek számított. **"A Cionba való visszatérés utáni mitikus vágyódás a fiúnak a saját anyjával való szexuális egyesüléseként jelenik meg [...] az egyesülés a fiú újjászületését hozná magával, és az újjászületett fiú új életet adna anyjának, és megváltaná őt az idegen elnyomásban átélt szenvedéstől."**

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

RECEPT-TÁR

Málnás Charlotte torta

A tekercsekből álló torta elkészítése első ránézésre nehéznek tűnhet, valójában nagyon egyszerű összedobni, ha a piskótasütés jól megy, akkor könnyű menet lesz.

Hozzávalók: 6 főre

A piskótatekercshez:

5 darab tojás
9 dkg cukor
1 csipet só
1 tk vaníliakivonat
8 dkg finomliszt
5 dkg kukoricakeményítő
málnalekvár ízlés szerint

A krémhez:

30 dkg túró
30 dkg mascarpone
20 dkg cukor
2,5 dl habtejszín
10 g agar-agar

Elkészítés:

A tojásokat válasszuk szét. A tojássárgáját keverjük habosra a sóval, vaníliával és a cukor felével. A tojásfehérjét verjük kemény habbá, miközben fokozatosan adagoljuk hozzá a cukor másik felét. A lisztet szitáljuk tálba, adjuk hozzá a kukoricakeményítőt. Az alaposan kikevert tojássárgáját óvatosan forgassuk egybe a tojásfehérjehabbal és a lisztes keverékkel. A masszát simítsuk sütőpapírral bélelt tepsire, utána toljuk 180 fokra előmelegített sütőbe, 8-15 perc alatt süssük meg a tésztát. A tésztát még melegen kenjük meg lekvárral, majd tekerjük fel és hagyjuk kihűlni.

Krém:

A túró a mascarponéval és a cukorral keverjük egybe, utána a habbá vert tejszínt is forgassuk hozzá, végül pedig az agar-agart.

Összeállítás:

Egy tálat (20-25 centiméter átmérőjű) béleljünk ki fóliával. A kihűlt piskótatekercset vágjuk fel ujjnyi vastag szeletekre és béleljük ki velük a tálat úgy, hogy az oldalára is jusson. A piskótára tegyük rá a krémet, ha maradt a tekercsekből, akkor a krém tetejére is helyezzük rá őket. A süteményt alaposan csomagoljuk be fóliával, majd tegyük a hűtőbe 5-8 órára dermedni.

A desszertet borítsuk tortatartó állványra vagy tálcára, díszítésnek használjunk friss málnát.

Forrás: (sobors)

MAZSIHISZ VÁLASZTÁS 2023.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) Grósz Andor orvos-professzort, a Kecskeméti Zsidó Hitközség vezetőjét, a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány (HDKE) kuratóriumának elnökét választotta meg új elnökének budapesti közgyűlésén vasárnap.

Grósz Andort 107-ből 70 támogató szavazattal választották meg a következő négy évre a leköszönő Heisler András utódjaul. A Mazsihisz elnöki tisztére a másik jelölt Nógrádi Péter ügyvéd volt.

“Békét és nyugalmat akarok, mert enélkül nincs előrelépés. Köszönöm a közgyűlés támogatását, különösképpen azokét, akik megtiszteltek bizalmukkal és rám szavaztak. Holnaptól kezdődik a nagybetűs munka”.

Nem csupán elnököt, de alelnököt is választott a grémium. A közgyűlés nagy többséggel a Mazsihisz alelnökévé választotta **Mester Tamást**, a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) elnökét, aki így a korábbi újraválasztását követően, mint BZSH elnök újabb megtisztelő pozíciót kapott.

„Reményeink szerint, mint a budapesti hitközség elnöke a jövőben sikeresen fogunk tudni együtt dolgozni a Mazsihisz új elnökével, vezetőségével, mint Mazsihisz alelnök pedig tenni tud a magyarországi zsidóság előremeneteléért.”

Munkájukhoz kitartást és sok sikert kívánunk!

מזל טוב

A BZSH jelenléte egyébiránt igencsak erősödött a Mazsihisz vezetőségében. Vezetőségi tag lett Fináli Péter (Hunyadi), dr. Hersch Tamás (Hegedűs), dr. Nógrádi Péter (Frankel), Szerb Gábor (Hegedűs), dr. Várnai György (Hegedűs).

A Számvizsgáló Bizottságba beválasztották dr. Héber Gábor (Hegedűs), László Gábort (Dohány) és Sári Zsoltot (Hunyadi).

A Választási és Jelölő Bizottság tagjai közé pedig Forgó Erika (Zuglói), Müncz László (Hegedűs), Róth László (Hegedűs), Siklósi Miklós (Dohány) és dr. Szabó Cipóra Jáel (Hunyadi) került be.

Munkájukhoz kitartást és sok sikert kívánunk!

מזל טוב

Forrás: (BZSH)

Római kori márványrakományt találtak a tengerben Izrael partjainál

A római korból származó, ezernyolcszáz éves márványrakományt találtak a tengerben Izrael partjai előtt – jelentette a helyi sajtó.

Az építési anyagokat, márványoszlopokat tartalmazó rakomány egy római kori hajóról származhat, amely az ókori Szentföld egyik déli kikötőjébe tarthatott, amikor a tengerbe veszett. A márványrakományt Gideon Harris amatőr tengeri úszó találta meg három hete: amikor Bét Janaj partjaitól 200 méterre lemerült a tenger fenekére, régi márványoszlopokra lett figyelmes mintegy négy méter mélyen.

Az Izraeli Régészeti Hatóság (IAA) szakembere, Kobi Sarvit szerint az oszlopok a 44 tonnányi márványrakományhoz tartoztak, amelyet a római korban talán Askelon vagy Gáza kikötőjébe próbáltak eljuttatni. Az IAA úgy véli, hogy az évszázados homokrétegeket megbolygató téli tengeri viharok nyomán előbukkant rakomány a legrégebbi, melyet a Földközi-tenger keleti részén eddig találtak. Az előzetes víz alatti vizsgálatokon a többi között korinthuszi oszlopfővel díszített oszlopokat, részben kifaragott oszlopfőket, valamint a födém szerkezet és a tetőgerendázat tartására szolgáló hatméteres márvány architrávot is találtak.

A régészek szerint a rakomány méretei alapján az egykori kereskedelmi hajó legalább kétszáz tonnányi terhet szállíthatott, de magának a járműnek még nem lelték meg a maradványait, az nem látható a tenger mélyén. Azt remélik, hogy a jövő héten kezdődő, a Rhode Island-i Egyetem hallgatóival közös feltárások során a márványtömbök alól előkerülhetnek a fából készült hajó roncsai, vagy felfedeznek a közelben a víz alatt egy olyan homokdűnét, amely a hajó egyes részeit elrejtette és megőrizte. A feltárást vezető régész szerint a helyszín alapján megállapítható a hajó haladásának iránya. A súlyos márványlapok elhelyezkedése azt tükrözi, ahogy korábban a hajó rakterében tárolták azokat. A hajó kihajózás közben kezdetben süllyedni, valószínűleg egy viharban a tengerparton.

“Efféle viharok gyakran hirtelen törnek ki az ország tengerpartjai mentén, és mivel ezeknek a hajóknak korlátozott volt a manőverező képességük, gyakran a sekély vizekbe sodródtak, és hajótörést szenvedtek” – mondta Sarvit.

A régész tapasztalatai alapján úgy véli, hogy az ilyen, hajóroncsokból származó fa nagy részét partra vetették a hullámok, és azokat újrahasznosították. A fémszegekkel és ólomborítással ellátott deszkák az ókorban ritka talált kincsnek számítottak. A márványmintákat laboratóriumi elemzésre küldték eredetük pontos meghatározására, azok valószínűleg a mai Törökország vagy Görögország területéről származtak. A leletet a második század közepére datálják az építészeti stílusjegyek, valamint a római kori történelmi források alapján, amelyek megemlékeznek az értékes márvány felhasználásáról ebben a korban.

A márványt Izrael földjén általában a különösen gazdag, elit építkezéseken használták, ekkoriban ugyanis még az előkelő római kikötővárosban, Készáreában is márványhatású, gipsztukkóval borított helyi kövekkel helyettesítették. Több helyen, Askelonban és Bét Seánban azonban fennmaradtak a messzi vidékről hozott “valódi” márvány emlékek. A rakomány megtalálása pontot tesz arra a régen vitatott kérdésre, hogy az efféle márvány építészeti elemek nyersanyagként vagy már megmunkálva érkeztek az építkezésekre.

“Egyértelmű, hogy az építészeti elemek alapvetően nyersanyagként vagy részben megmunkálva hagyták el a kőbányákat, és az építkezésen alakították ki vagy fejezték be azokat helyi művészek és kézművesek, vagy olyan művészek, akiket más országokból hoztak a helyszínre, hasonlóan a különleges mozaikművészekhez, akik a megrendelt projektekhez egyik helyről a másikra utaztak” – hangsúlyozta Sarvit.

Forrás: (szombat)

SPORT HÍREK

MTK Budapest – Kazincbarcika 1-0 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: **Rácz- Kocsis, Bobál, Szépe, Kovács M - Kata, Thiam, Horváth – Kapronczai, Németh, Zsóri.**

Szakmai igazgató: Horváth Dávid

Biztosan feljutott az MTK, bronzérmes az Ajka, DVTK-fieszta győzelemmel. A Diósgyőr hátrányból nyert a bajnokavatón az ETO ellen, az MTK győzelemmel biztosította be feljutását, míg az Ajka a sereghajtó otthonában aratott sikerével eldől, hogy a bakonyi csapat megszerzi a bronzérmet.

Összefoglaló:

5. perc: 11-es! Zsóri - ugyan megcsúszott körben a sáros talajon - a lécs alá helyezte a labdát (1-0)!

Edzői nyilatkozat: Jól kezdtük a mérkőzést, ebben a periódusban meg is tudtuk szerezni a vezetést. Az ellenfél hosszú labdáit és pontrúgásait sikeresen kontrolláltuk. A második félidőben – ember- és gólelőnyben –, ha a négy-öt ígéretes, gyors támadásunkat jobban hajtjuk végre, nagyobb különbséggel is nyelhettünk volna. De a lényeg a győzelem, ami matematikailag is feljutást ért. Gratulálok a csapatnak!

DVSC - Budapest Honvéd 0-0! A Honvéd kezdőcsapata az alábbi: **Szappanos - Lovric, Szabó, Klemen, Eördögh - Gomis, Zsótér, Tamás – Enini., Kerecsi Kocsis**

Szappanos remekelt, nem kapott ki Debrecenben a Honvéd. A labdarúgó NB I 31. fordulójában a Debreceni VSC gól nélküli döntetlent játszott odahaza Budapest Honvéddal.

Összefoglaló:

Nem kérdés, a Honvéd elleni párharcnak is esélyesként vágott neki, ugyanakkor Debrecenben azzal is tisztában kellett lenni, hogy a kispesztiek a bennmaradásért harcolnak (ugyanaz volt a helyzet az előző két bajnoki évadban is), ami akár olyan erőt adhat nekik, mint az előző fordulóban, amikor 1–0-ra legyőzték a KTE-t. Mondjuk, a Honvéd vezetőedzője, Dean Klafuric olyat húzott, amire aligha számított bárki is: a megszokott kezdőből Herdi Prengát, Bocskay Bertalant és Nenad Lukicsot is a kispadra ültette. A vezérelv alighanem az lehetett, hogy mindannyian négy sárga lapot kaptak már, így a tréner arra gondolhatott, nehogy valamelyikük eltiltott legyen a jövő heti, Mezőkövesd-Zsóry elleni sorsdöntő találkozón.

Edzői nyilatkozat: „Nagyon fontos pont ez számunkra, amit szereztünk, a Debrecen ezen a találkozón is megmutatta, hogy kiemelkedő kvalitású csapatról beszélhetünk, még Dzsudzsák Balázs nélkül is – kezdte a 31. fordulót követő sajtótájékoztatóját Dean Klafuric. – A DVSC szezonból hátralevő fordulóiban az európai kupaindulást érő helyekért küzd, míg mi a bennmaradásért, ennek fényében is értékelni kell a látottakat. Szeretnék gratulálni a játékosaimnak, mert szervezett, taktikailag érett játékot mutatva vészelték át az ellenfelünk rohamait. Mi ezúttal megpróbáltuk magunkra húzni a Debrecen, szűkítve a területet, és a mögöttük adódó helyeket kihasználva gyors kontrajátékkal bonthassunk a széleken. Boldogok vagyunk, mert zsinórban harmadik meccsen nem kaptunk ki, ezúttal pedig úgy léptünk pályára, hogy tovább játékost nélkülöztünk, volt, aki sérülés miatt maradt ki és olyan is, akit most pihentettünk, azt is figyelembe véve, hogy ne gyűjtse be az ötödik sárga lapját.”

SPORT HÍREK

Espanyol – Barcelona 2-4

Espanyol: Pachecho – Gomez, Montes, Cabrera, Gil – Olivan, Darder, Melamed, Suarez - Braithwaite, Joselu

Barcelona: Ter Stegen – Araujo, Koundé, Christensen, Balde– De Jong, Pedri, Busquets – Raphinha, Lewandowski, Gavi.

Derbigyőzelemmel lett bajnok az FC Barcelona! Spanyolországban a La Liga 34. fordulójában a városi derbin szerezte meg (4–2-es győzelemmel) a bajnoki címet az FC Barcelona.

Más minőséget képvisel ma már az Espanyol, ez hamar kiderült: az őszi formáját idéző **Robert Lewandowski** hamar gólt szerzett, majd a neki gólpasszt adó **Alejandro Balde** is betalált, megszerezve profi karrierje első gólját. Amikor aztán a 40. percben ismét gólt lőtt a lengyel csatár mesteri támadás végén, akadt olyan hazai szurkoló, aki könnyekben tört ki: más ligában futballozik most a két barcelonai csapat.

A bajnoki címet ezzel a sikerrel végleg megszerző FCB az első harminc percben nem a tiki-takát, hanem a totális futballt idézte meg, az első gólban Ronald Araújo és Balde volt a két főszereplő, a másodiknál a balhátvéd a kapu közvetlen közelében jelent meg, a jobbhatvéd, Jules Koundé szélről több veszélyes támadást vezetett, egy alkalommal középről meg majdnem gólt lőtt: elismerően bólogatott a pálya szélén dolgozó Gary Lineker is.

Egyetlen helyzetét elpuskázta az Espanyol az első félidőben, a volt barcelonás Martin Braithwaite közléről sem tudott túljárni a remekül kilépő Marc-André ter Stegen eszén – a szünet után nem sokkal betalált **Jules Koundé**, az ötös jobb sarkáról fejtelt a bal sarokba, és innen már nem volt visszaút a hazaiaknak.

Egy hazai szurkoló a gól után a fejére kötötte a kék selyemsálát, ne is lássa a megalázó vereséget... A csereként beálló **Javi Puado** egy kihagyott helyzet után lőtt egy elegáns gólt, még a hajrá előtt, és nem sokkal később Joselu ziccerbe került, de védett Ter Stegen.

Nem maradt így izgalom a végére, a barcelonaiak pedig már a mérkőzés utáni ünnepségre készültek, és azt sem igazán vették zokon, hogy **Joselu** a 92. percben lőtt egy gólt.

Sorozatban a 15. alkalommal nem kapott ki itt a Barcelona, sorozatban a 26. alkalommal nem bukta el a városi derbit, ez méretes La Liga-rekord – derbigyőzelemmel tette biztossá a bajnoki címét.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

MELODIKUS	A POÉN 1. RÉSZÉ	... RÓLA; NAGYON LÁTSZIK RAJTA	KÁBÍTÓ-SZER	AMPER, RÖVIDEN	A MOLIB-DÉN VEGYJELE	CSEPP-FOLYÓ-SÁ VÁLT	BÚTOR JELZŐJE LEHET	
DECÍ, RÖVIDEN				FÁT NEMESÍT				
LOPVA FIGYEL				KIRÁLYI TITULUS				
FÁVAL BENÓTT TERÜLET					HARCOL, RÉGIES SZÓVAL EZ ÉVI			
BELÜL TELÍTI			KÖLY-KEDZIK SZÓLÓ-INDA					
NINCS NÉLKÜLE IGE!		A HÉT MÁSODIK NAPJA CSÉVE					PILLANT, NÉZ	
DIVATOS NŐI ESTÉLYI RUHA							ILLETÉKET MEGFIZET SIKÁTORBAN VAN!	
MEZŐFÖLDI VÁROS					TALAJ-MŰVELŐ ESZKÖZ MIHELYT		LITER, RÖVIDEN	
NÉMILEG							HAHO-TÁZIK	
				BÁRMEY IRÁNYBA FÜLES-BAGOLY			RÓMAI 1-ES EGER HATÁRAI!	
KELVIN, RÖVIDEN			RUGALMAS ANYAG FENEVAD					ÁRPÁD-HÁZI SZENTÜNK
ÁSVÁNYI ANYAG					A TAVALYI ESZTENDŐ GABONÁT VÁGÓ			
ZÁRNI KEZDI	MEGSZÓR							
A KÖZEPÉBE	TEREMT-MÉNY					SEBHELY		INDULAT-SZÓ GYOM, DUDVA
			ÁSÍTÁSRA KÉSZTET KIEJTETT BETŰ			JAVÁBAN ZAJLIK ZSIVAJ		ENERGIA, RÖVIDEN A HÍDRA IRÁNYÍTÓ
BELGA AUTÓK JELZÉSE DARAB				TISZTELT, RÖVIDEN GYALOG-LÁS	AZ ÁRAM TESZI TEXTIL-ORTEKA		LAKATOL, RIGLIZ ROSSZ LÓ	
JELADÁS KÉZZEL				UDVARLÓ	NŐI HAJ-VISELET		ATOM-MAGI BIZTAT, BUJTOGAT	
MELLÉK-NÉVKÉPZŐ			TUSKÓT FESZÍT EGYE-SÜLÉS			KIVÁLÓ BAJBÓL KISZABADÍT		
A MŰLT IDŐ EGYIK JELE	ÖNÁLLÓ						CSÍPÓS FÜSZER A VÉGÉN MEGOLDI	
ÉJFÉLIG SZÍNÉSZ-NŐ (BARBARA)	HAJLOTT KORÚ		HÁT HOGYNEI! AZONOS BETŰK			KENUVAL TÁVOZIK TÁVOLRA		
				ÁRAMLAT GRAMM, RÖVIDEN			KÖNNYŰ-FÉM RÖ-VID NEVE EME	
A KÓRHÁZ JELE	G						SZEM ... TÉVESZT; MÁR NEM LÁT	

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Máj. 19. – 2023. Máj. 26.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
19. péntek	7:00	19:00
20. szombat	8:00	20:30
21. vasárnap	8:00	19:00
22. hétfő	7:00	19:00
23. kedd	7:00	19:00
24. szerda	7:00	19:00
25. csütörtök	7:00	19:00
26. péntek	8:00	19:00

„Nér Támid” jelentése:

„Örökmécses”, és annak a lámpának az elnevezése, amely a frigszekevény (áron hákódes) előtt látható. A pusztai Hajlékban örökké világító fény emlékét idézi, s egyben emlékeztet arra a lángra, amelynek állandóan égnie kellett az oltáron, s amelyet tilos volt kioltani.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
19. péntek	20:00	20. szombat	21:17
26. péntek	20:08	27. szombat	21:27

POÉN SAROK

A tanító bácsi korholja Móríckát:
 - Tudod fiam, én a te korodban nem mertem volna hazudni.
 - Miért, a tanító bácsi hány éves korában kezdte?

ESEMÉNYEK

Hétfőn közösségünk köszöntötte kilélek oszlopos tagját Fecher Lászlót születésnapja alkalmából.

Mazal Tov

Csütörtökön tartott jahrzeit-ot Streit Sándor elnök testvére Jutka után, az imádkozáson az elnök fiai is részt vettek, tikunt adott ez alkalomból Streit Sándor és családja.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt május 24.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

**Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet**

Budapest. 1084
 Nagy Fuvaros utca 4.
 Tel: 334 27 31
 Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
 Felelős kiadó: Streit Sándor
 Szerkesztő: Streit Gábor